

AKMENĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Akmenės rajono savivaldybės tarybai

Akmenės rajono savivaldybės merui

IŠVADA

DĖL AKMENĖS RAJONO SAVIVALDYBĖS GALIMYBĖS IMTI ILGALAIKĘ PASKOLĄ

2026 m. birželio 10 d. Nr. AIS-4
Naujoji Akmenė

Nuomonė dėl Akmenės rajono savivaldybės galimybės imti ilgalaikę paskolą

Akmenės rajono savivaldybės kontrolės ir audito tarnyba (toliau – Tarnyba), gavusi Akmenės rajono savivaldybės (toliau – Savivaldybė) mero 2026 m. birželio 4 d. raštą Nr. MS-303¹ (toliau – Savivaldybės mero raštas), atliko Savivaldybės skolinimosi galimybių vertinimą ir Savivaldybės tarybai teikia išvadą dėl Savivaldybės galimybės imti ilgalaikę paskolą.

Mūsų nuomone, Savivaldybei prisiėmus 3 240,0 tūkst. Eur (trijų milijonų dviejų šimtų keturiasdešimt tūkstančių eurų) įsipareigojimą pagal paskolos sutartį, nebus viršytas Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytas savivaldybės skolos limitas.

Pagrindas pareikšti nuomonę dėl Savivaldybės galimybės imti ilgalaikę paskolą

Tarnyba, vykdydama Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 67 straipsnio 1 dalies 3 punktu jai priskirtą funkciją, remdamasi Savivaldybės mero raštu pateiktais dokumentais ir Savivaldybės administracijos specialistų paaiškinimais, įvertino Savivaldybės galimybę imti ilgalaikę, ne daugiau kaip 3 240,0 tūkst. Eur, paskolą investicijų projektams finansuoti.

Savivaldybių teisę skolintis nustato Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas², o skolinimosi limitus bei taisykles – Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinis įstatymas³ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintos Savivaldybių skolinimosi taisyklės⁴.

Biudžeto sandaros įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1 punkte nurodyta, kad savivaldybės, laikydamosi Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme ir tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatyme nustatytų skolinimosi limitų (jeigu tokie limitai nustatomi), Lietuvos Respublikos Vyriausybės nustatyta tvarka gali imti iš vidaus arba užsienio kreditorių ilgalaikes (kurių trukmė ilgesnė kaip vieneri metai ir grąžinimo terminas yra ne tais pačiais biudžetiniais metais) paskolas investicijų projektams finansuoti ir ankstesniems skolinims įsipareigojimams vykdyti.

¹ Savivaldybės mero 2026 m. birželio 4 d. raštas Nr. MS-303 „Dėl Savivaldybės kontrolieriaus išvados“

² Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 17 straipsnis

³ Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo 5–6 straipsniai

⁴ Savivaldybių skolinimosi taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. kovo 26 d. nutarimu Nr. 345 „Dėl Savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“, 4–6 punktai

Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintų Savivaldybių skolinimosi taisyklių 4.1 papunktyje nustatyta, kad savivaldybė skolindamasi įvertina, ar prisiimdama skolinius įsipareigojimus neviršys Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme ir Lietuvos Respublikos tam tikrų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatyto savivaldybės skolos limito, į kurį įskaitomi visi savivaldybės prisiimti, bet dar neįvykdyti įsipareigojimai grąžinti kreditoriams lėšas pagal paskolų sutartis, finansinės nuomos (lizingo) sutartis, kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus.

Vertinimo metu pagal Savivaldybės administracijos Planavimo ir finansų valdymo skyriaus (toliau – Planavimo ir finansų valdymo skyrius) papildomai pateiktus duomenis nustatyta, kad ketinama imti ilgalaikę paskola bus skirta finansuoti 13 investicijų projektų, numatytų Savivaldybės 2026–2028 metų strateginio veiklos plano⁵ Investicijų programoje (investicijų projektų sąrašas pateiktas Savivaldybės tarybos sprendimo projekto priede). Taigi, ilgalaikės paskolos paskirtis – investicijų projektų, įgyvendinamų pagal Savivaldybės 2026–2028 metų strateginį veiklos planą, finansavimas – atitinka Biudžeto sandaros įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1 punkte ir Savivaldybės tarybos patvirtintų⁶ Savivaldybės skolinimosi ir garantijų teikimo taisyklių 6 punkte įtvirtintas savivaldybių skolinimosi sąlygas⁷.

Nuo 2026 m. sausio 1 d. įsigaliojus naujai Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo redakcijai (toliau – Įstatymas), savivaldybėms suteikta daugiau lankstumo skolinantis ir reikšmingai padidinti jų skolinimosi limitai. Laikantis Įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos savivaldybių biudžetų fiskalinės drausmės taisyklės, esant neigiamam produkcijos atotrūkiui nuo potencialo, kaupiamuoju principu vertinamos tam tikrų metų savivaldybės biudžeto išlaidos negali viršyti savivaldybės biudžeto pajamų daugiau kaip 1,5 procento. Vadovaujantis Įstatymo 5 straipsnio 2 dalies nuostatomis, savivaldybės skola pagal įsipareigojamuosius skolos dokumentus (paskolos sutartis, finansinės nuomos (lizingo) sutartis ar kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus) negali viršyti 60 procentų tam tikrų metų savivaldybės biudžeto pajamų.

Savivaldybės tarybos 2026 m. vasario 17 d. sprendimu Nr. T-5⁸ patvirtintos Savivaldybės 2026 metų biudžeto pajamos – 66 327,3 tūkst. Eur. Taigi, vadovaujantis Įstatymo nuostatomis, Savivaldybės skola negali viršyti 39 796,4 tūkst. Eur [66 327,3 tūkst. Eur x 60 proc.].

Savivaldybės skolinių įsipareigojimų ataskaitos 2-VS (ketvirtinė) bei Planavimo ir finansų valdymo skyriaus papildomai pateiktais duomenimis, Savivaldybės skoliniai įsipareigojimai 2026 m. gegužės 31 d. buvo 2 094,9 tūkst. Eur ir sudarė 3,2 procento Savivaldybės 2026 metų biudžeto pajamų. Savivaldybei prisiėmus 3 240,0 tūkst. Eur įsipareigojimą pagal paskolos sutartį, bendra skola sudarytų 5 334,9 tūkst. Eur, t. y. 8,0 procentus Savivaldybės 2026 metų biudžeto pajamų – tai neviršytų Įstatyme nustatyto savivaldybės skolos limito (60 proc. tam tikrų metų biudžeto pajamų) ir atitiktų savivaldybių biudžetų fiskalinės drausmės taisyklę.

Pagal galiojančias teisės aktų nuostatas⁹ 2026 metų savivaldybių grynojo skolinių įsipareigojimų pokyčio limitas nėra nustatytas.

Manome, kad mūsų surinkti įrodymai yra pakankami ir tinkami mūsų nuomonei dėl Savivaldybės galimybės imti ilgalaikę paskolą pagrįsti, darant prielaidą, kad Tarnybai pateikti visi vertinimui atlikti reikalingi dokumentai, jie yra tikri ir teisingi.

Vadovybės atsakomybė

Savivaldybės tarybos, kaip savivaldybės atstovaujamosios institucijos, išimtinė kompetencija

⁵ Savivaldybės 2026–2028 metų strateginis veiklos planas, patvirtintas Savivaldybės tarybos 2026 m. vasario 17 d. sprendimu Nr. T-4 „Dėl Savivaldybės 2026–2028 metų strateginio veiklos plano patvirtinimo“

⁶ Savivaldybės tarybos 2017 m. lapkričio 2 d. sprendimas Nr. T-210(E) „Dėl Savivaldybės skolinimosi ir garantijų teikimo taisyklių patvirtinimo“

⁷ Savivaldybės skolinimosi ir garantijų teikimo taisyklių 6 punkte nustata, kad Savivaldybė ilgalaikes paskolas gali imti tik investicijų projektams, įrašytiems į Savivaldybės strateginio veiklos plano programas, finansuoti.

⁸ Savivaldybės tarybos 2026 m. vasario 17 d. sprendimo Nr. T-5 „Dėl Savivaldybės 2026–2028 metų biudžeto patvirtinimo“ 1 punktas

⁹ Lietuvos Respublikos 2026–2028 metų biudžeto patvirtinimo įstatymas, Savivaldybių skolinimosi taisyklių 4.2 papunktis

– sprendimų dėl savivaldybės prisiimamų įsipareigojimų pagal paskolų, finansinės nuomos (lizingo), kitų įsipareigojamųjų skolos dokumentų sutartis priėmimas, laikantis Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme numatytų ir Lietuvos Respublikos tam tikrų metų biudžeto patvirtinimo įstatyme nustatytų limitų (jeigu tokie limitai nustatomi) ir gavus savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos išvadą¹⁰.

Savivaldybės meras – savivaldybės vykdomoji institucija (savivaldybės vadovas), atsakinga už įstatymų, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų ir savivaldybės tarybos sprendimų tiesioginį įgyvendinimą¹¹.

Savivaldybės meras ir Savivaldybės administracijos direktorius, kaip Savivaldybės administracijos vadovas, yra atsakingi už savivaldybių biudžetų fiskalinės drausmės taisyklės laikymąsi. Savivaldybės administracijos direktorius yra atsakingas už tokios vidaus kontrolės sukūrimą ir įgyvendinimą, kuri užtikrintų, kad:

- Savivaldybės skoliniai įsipareigojimai būtų apskaityti ir finansinės ataskaitos apie juos sudarytos be reikšmingų iškraipymų dėl apgaulės ar klaidos;
- Savivaldybės vardu pasiskolintos lėšos būtų naudojamos teisės aktų nustatyta tvarka pagal Savivaldybės tarybos nurodytą paskirtį;
- skolintos lėšos būtų grąžintos laiku, palūkanos sumokėtos sutartyse numatytais terminais;
- Tarnybai būtų pateikta teisinga, tiksli ir išsami informacija, duomenys ir dokumentai, reikalingi Savivaldybės skolinimosi galimybių vertinimui atlikti.

Auditoriaus atsakomybė

Tarnybos tikslas – įsitikinti Savivaldybės vardu ketinamo prisiimti įsipareigojimo pagal paskolos sutartį teisėtumu bei tuo, ar laikomasi Fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatyto savivaldybės skolos limito.

Lietuvos Respublikos teisės aktai nereglamentuoja savivaldybės kontrolieriaus teikiamos išvados dėl galimybės savivaldybei imti paskolą formos, turinio ir apimties, nėra patvirtintos specialios metodikos šiam vertinimui atlikti. Atsižvelgiant į tai, rengiant šią išvadą, apsiribota vertinimu teisėtumo požiūriu, t. y. buvo vertinta Savivaldybės skolinimosi atitiktis imperatyvioms teisės normoms. Investicijų projektų pagrįstumas nebuvo vertinamas, kadangi Savivaldybės taryba yra pritarusi šių projektų įgyvendinimui ir įtraukusi juos į Savivaldybės 2026–2028 metų strateginį veiklos planą.

Ši išvada skirta Savivaldybės tarybai sprendimui priimti ir negali būti laikoma pakankamo užtikrinimo dokumentu, garantija ar laidavimu, kad paskola bus grąžinta sutartyje nustatytais terminais.

Savivaldybės kontrolierė

Audra Jokubauskienė

¹⁰ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 12 dalis, 15 straipsnio 2 dalies 21 punktas

¹¹ Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 3 straipsnio 3 dalis